

ÅRET MED SYKEHUSKLOVNENE

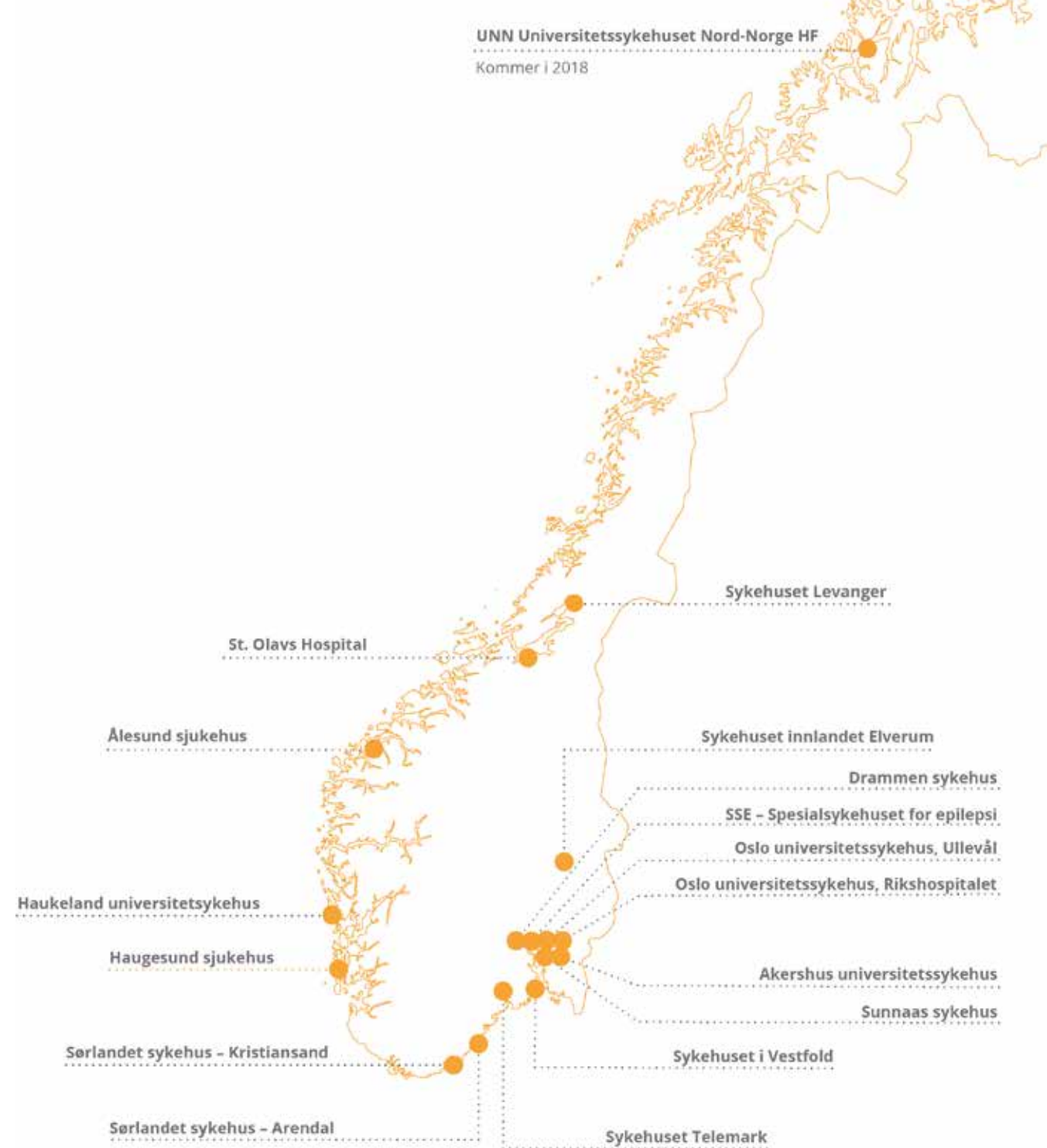
ÅRSRAPPORT 2019

**SYKEHUS
KLOVNENE™**

INNHOOLD

- 3 Daglig leder har ordet
- 4 Klovning i tall
- 6 En arbeidsdag med rød nese
- 8 Visjon og mål
- 8 Kunstnerisk leder har ordet
- 9 Filip og sykehusklovnene
- 10 Hvordan skapes en sykehusklovn
- 11 Levanger sykehus, nummer 17 i rekken
- 12 Spesialsykepleier Camilla: «Vi ønsker oss flere sykehusklovner!»
- 14 Våre spesialprogrammer
- 16 Takk til våre engasjerte bidragsyttere
- 18 Styreleder har ordet
- 19 Styre og administrasjon

UNN Universitetssykehuset Nord-Norge HF
Kommer i 2018

DAGLIG LEDER HAR ORDET

Sykehusklovnene er i god utvikling, og 2019 var et år med høy aktivitet og stor giverglede. Vi traff langt flere barn, både på nye sykehus, men også gjennom flere møter på de sykehusene vi er etablert på.

For hvert år får vi et tettere samarbeid med sykehusene, og vi brukes mer aktivt i sykehusets tilbud til barn. Det fører til økt etterspørsel og behov for flere nye sykehusklovner. I 2019 fikk vi strukturert og profesjonalt vårt rekrutterings- og opplæringsprogram og utdannet sju nye klovner.

En av de aller viktigste aktivitetene i 2019 var utviklingen av spesialprogrammer. Bistand i medisinske behandlinger, samarbeid med sykehusene om hjemmebesøk og utviklingen av et tilbud på ettermiddag/kveld, er en videreutvikling av klovnetilbudet til barn og unge med særskilte behov, og noe som styrker vårt samarbeid med sykehusene.

Takket være en svært generøs gave fra Den Norske Frimurerorden, har vi i 2019 testet hvilken forskjell sykehusklovnene kan gjøre

ved å være til stede sammen med helsepersonell under planlagte behandlinger. Effekten har vært formidabel, og gitt oss muligheten til vitenskapelig å dokumentere hvilke resultater vår tilstedeværelse kan gi i form av mindre beroligende, mindre traumer og unngåelse av tvang.

Prosjektmidler fra Helsedirektoratet har også gitt oss en unik mulighet til å teste ut mobil helseklovning for unge pasienter som er hjemme. Det er fremtiden å kunne behandle flere barn hjemme der de er omgitt av familie og venner og, der de kjenner seg tryggete enn på sykehus.

Hvert år har vi fokus på tre forhold. Det ene er å ha godt opplærte sykehusklovner som kommer barn og unge i møte med lydhørhet. Det andre er å få samlet inn nok penger til å opprettholde, men også utvikle, tilbudet til flere. Det tredje er å ha et godt samarbeid

med sykehusene slik at de lykkes med å gi barn og unge et godt sykehusopphold. I 2019 lykkes vi godt med alle tre faktorene – takk til sykehusene for godt samarbeid, takk til våre kompetente sykehusklovner med et varmt hjerte, og tusen takk til små og store givere som gjør det mulig.

NINA ELISABETH EIDEM

Daglig leder

Sykehusklovnene treffer barn og unge på sykehuset. Pårørende forteller hvordan disse møtene bidrar til større livsglede og mestring av en vanskelig sykehushverdag. Foreldre beskriver også hvordan sterkere selvfølelse hjelper barna deres å hente frem friske krefter.

Det ikke så mange vet, men som helsepersonell kan fortelle om, er at sykehusklovnene bidrar til at medisinske behandlinger løses både bedre og raskere. Klovnenes tilstedeværelse reduserer også behovet for beroligende midler og uønsket bruk av tvang. Forskning viser også at latter og glede reduserer smerte, styrker immunforsvaret og gir mindre stress.

ANTALL PASIENTMØTER PER SYKEHUS

Klovning i tall

Sykehusklovnene (SK) hadde over 29 000 pasienttreff med barn fra 0-18 år i 2019, mot 22 000 treff i 2018. Det har vært markant økning på alle de 17 sykehusene SK besøkte i 2019, dels pga. økt antall besøksdager men også pga. besøk på flere avdelinger,

venterom og fellesareal der klovnene har møtt flere barn og unge. Spesielt UNN Tromsø har hatt en markant økning. 2019 var første året med full drift med fire besøk i måneden etter oppstartsåret 2018.

Total økning av pasienttreff fra 2018 er på 32%. Sunnaas har et lavt antall møter fordi dette er et spesialsykehus med få pasienter, men der møtene ofte er ekstra viktige. Klovnene forteller om sterke møter der de føler de virkelig gjør en forskjell.

ANTALL PROSEDYRER

Med prosedyrer menes både planlagt og ikke-planlagt medisinsk bistand til f. eks. blodprøvetaking, MR, sårskift med mer.

PASIENTMØTER 2013 – 2019

EN DAG MED KLOVNENE PÅ SYKEHUSET

Sykehusklovnene starter dagen i garderoben på sykehuset. Vi sier: «Hei!», vasker hendene våre, finner mappen vår og går vi ut til avdelingene vi skal besøke for å forberede oss på pasientene vi skal treffe. De første vi møter er ansvarlig hel-

sepersonell på avdelingen, og sammen går vi gjennom listen over innlagte barn den dagen. Vi får informasjon om barnets alder, navn, om barnet ser og hører, om de er aldersadekvate, om det er smitte, eller andre viktige opplysninger vi skal ta med oss i møtet med barnet.

Det er stor forskjell om vi skal møte et barn med en brukken arm, eller om barnet er i siste fase av leukemi. Er det smitte, kan vi ikke gå inn, men kanskje forberede en hilsen gjennom vinduet, eller skrive et kort. Sykehusklovning handler om improvisasjon, men jo bedre forberedt vi er, jo bedre improviserer vi.

Tilbake i garderoben begynner vi transformasjonen til sykehusklovner. Vi legger fra oss alt det private, det dagligdagse. Vi beveger oss langsomt inn i klovneverdenen, vi tar på kostymet, litt sminke og til slutt verdens minste maske, den røde klovnenesa. Duoen finner sammen, to klovner kommer til syne.

Vi varmer opp og finner noe felles, det kan være en lek, en sang, et tema, eller en rytme

vi tar med oss ut i dagen. Fra da er vi sykehusklovnene.

På vei til avdelingen har vi små møter med de vi møter på vår vei. Vi er en del av sykehushverdagen, samtidig er vi utenfor. Vi forsøker hele tiden å være oppmerksom på det som foregår 360 grader rundt oss, hvor vi oppholder oss rent fysisk, hvor vi står og hvem vi stopper og prater med. Vi skal ikke stjele tid fra helsepersonell, men mange kjenner oss og har lyst til å ta en prat. Vi går alltid innom vaktrommet for å si at, nå er klovnene her!

Den første døra vi åpner er alltid like spennende, det slutter aldri å være spennende! Vi banker på og varsler at vi kommer, åpner døra forsiktig, så går vi inn. Nå har vi alle antenner ute. Vi forsøker å lese stemningen i rommet. Hvem er til stede? Er vi velkomne? Passer det at vi kommer? Situasjonen kan være så forskjellig. Noen kan ha fått en beskjed som ikke er hyggelig. Barnet kan være redd, noe som gjør at vi må opptre på en annen måte enn barn som kjenner oss, er trygge på oss og som er glade over å se oss.

Det finnes utallige måter å gjøre sin entré. Vi gjør så godt vi kan for å lese dette slik at det kan hjelpe oss og barnet å finne leken.

Dersom vi kjenner barnet og vet at vi er velkomne, kan vi ta større risk, vi kan ta mer plass, lage mer lyd, være mer fysiske. Vi kan klatre på hverandre, krype under sengen, hoppe opp i vinduskarmen. Noen ganger får vi hjelp av foreldre som er med på leken og gir oss en inngang til barnet. For barnet kan det også være morsomt å se foreldrene i en annen tilstand, og man får brutt opp en tilstand, kanskje en tung stemning i rommet.

Gjennom klovnenes nysgjerrighet kan noe uforutsett skje, noe lekent og gøy. Men noen ganger har barnet behov for noe annet, noe alvorlig. Noen barn er svekket av sykdommen, og har lite krefter til å være med fysisk på lek. Da kan stille sengeklovning, sitte på sengekanten og være til stede for barnet, være nok. I møte med alvorlig syke, må vi være forberedt på at barnet forteller oss at de skal dø. Da må vi være lydhøre å la de få slippe til med det de har å si.

Da sykehusklovnene ikke har publikum og derfor ikke får applaus, noe de heller ikke søker, avsluttes likevel dagen med en liten miniseremoni. Klovnene markerer at dagen er over kanskje med et litt nikk til hverandre eller til en tilfeldig som går forbi. Tilbake i garderoben kler vi av oss sykehusk-

lovnene, bort med klovnenesa, kostymer og sminke.

Dagen avsluttes med rapportskrivning. Det noteres hvor mange pasienter som har fått besøk. Har det vært noe spesielt som har skjedd? Har det vært viktige møter man trenger å informere neste klovnepar om så de er godt forberedt til neste besøk? Sammen med rapportskrivning har vi vår egen «debrief». Da snakker vi oss gjennom dagen,

og tar opp episoder som fungerte veldig godt, eller hva som skjedde dersom man kjente at man var i utakt. For at sykehusklovningen skal fungere bra, er det så viktig at samarbeidet med partneren er bra.

Vel hjemme og tilbake i hverdagen, legger vi kostymene i 60 graders vask, «pusser nesene» og så alt er klart til neste gang.

KUNSTNERISK LEDER HAR ORDET

Sykehusklovnene skal søke å dokumentere effekten av arbeidet. 2019 var et viktig år i SKs utvikling som en kompetanseorganisasjon. Som eneste nasjonal aktør i profesjonen sykehusklovning, har organisasjonen god tradisjon på å innhente profesjonell, internasjonal kompetanse. Det skal vi fortsette med, og det er gledelig å se at faget «Health Care Clowning» vokser, og profesjonaliseres nasjonalt og internasjonalt.

I året som gikk har vi hevet vår egen kompetanse blant annet som et resultat av prosjektene vi har hatt gående. I samarbeidet med sykehusene har vi utviklet nye måter å være til stede for barn og unge som skal gjennom behandlinger, og vi har startet forskning på effekten det har. Vi har i 2019 spesialisert mange av sykehusklovnene, og vi har flere seniorklovner med spesialkompetanse og andre kompetente «spesialister» i egne rekker.

I løpet av året har vi engasjert en fagansvarlig som videreutvikler og profesjonaliserer SKs rekrutterings- og opplæringsprogram. Parallelt med utviklingen av opplæringsprogrammet startet vi opp samarbeidet med europeiske partnere i et Erasmus+ program, Health Care Clown Pathways.

Målet er å få godkjent opplæring av sykehusklovner gjennom en EU-sertifisering. Vi hadde et godt nettverksarbeid med de fire partnerne i Erasmus+ prosjektet, som sammen med Sykehusklovnene er medlemmer av EFHCO (European Federation of Healthcare Clown Organizations).

VIBEKE LIE

Kunstnerisk leder

Langsiktig visjon

«**Sykehusklovnene skal gjennom helsefremmende klovning være en integrert del av syke barn og unges behandlingsforløp.**»

Mål

Sykehusklovnene skal arbeide for at enda flere barn får tilbud om kvalifisert og helsefremmende klovning.

Sykehusklovnenes tilstedeværelse skal gjøre hverdagen bedre for pasienter, pårørende og helsepersonell.

Sykehusklovnene skal bidra til økt effektivitet og bedre opplevelser i medisinske prosedyrer, samt redusert bruk av beroligende midler og tvang når vi er til stede.

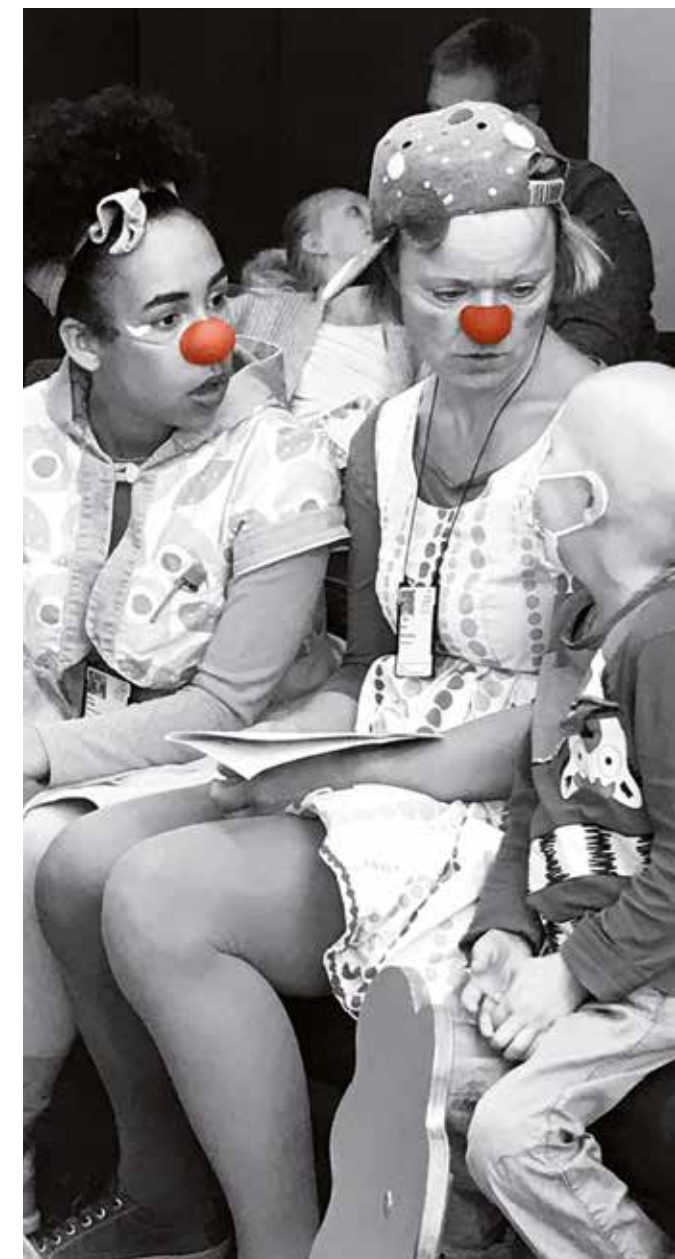
Sykehusklovnene skal søke å dokumentere effekten av arbeidet.

FILIP OG SYKEHUSKLOVNENE

«På bildet er Filip fryktelig dårlig, det var ingen han ville ha hos seg, andre enn mamma. Ingen kunne gjøre noe for Filip.»

Det skulle være en minikonsert på Ahus, og leketerapeuten prøvde så godt hun kunne å overtale og tilrettelegge for at Filip skulle komme ned og være med på konserten. Hun prøvde med alle kunstens regler å overtale ham, men Filip han var ikke i form og ville ikke noen ting. Men vi fikk ham med, og han sa det var greit hvis klovnene var der. Det var de, og da han kom ned ble humøret brått forandret, og han gikk rett bort og satte seg mellom dem og begynte å skravle i vei. Det var rett og slett rørende å se for oss alle, sykepleierne, leketerapeuten og selvfølgelig oss som foreldre.

Filip har vært syk lenge, vi har vært inn og ut av sykehuset i fem år. Etterhvert blir det en livsstil, det er dette som nå er livet vårt. Men vi har også mange gode opplevelser på sykehuset. Når sykehusklovnene er til stede blir det en annen stemning, det blir glede, det blir latter.

Det første Filip gjør når vi skal på sykehuset, er å spørre oss og sykepleierne om klovnene er der, og han går rundt i gangene og leter etter dem. Vi treffer dem nesten alltid. Det at sykehusklovnene er på sykehuset gjør at Filip også får en ekstra glede som andre barn ikke får. Det er et pluss oppi alt det som ikke er bra. Sykehusklovnene betyr så mye for Filip, at han nå laget seg sin egen klovner.

Men det er ikke bare barna som setter pris på sykehusklovnene. Vi ser og snakker med andre foreldre som smiler og holder på å «le seg i hjel» av det morsomme de gjør. Det er mye humor som bare vi forstår, mye interne greier som vi voksne fanger opp og ler av. Jeg har snakket med flere besteforeldre her som har fortalt kjempemorsomme ting som klovnene har gjort og sagt til besteforeldrene, ikke til barna! De synes det er Så morsomt. De forteller oss, hørte du hva klovnen sa? Og så ler de!

Jeg tør påstå at sykehusklovnene er nesten like viktig som legene, de gjør sykehusopplevelsen mye bedre, enn om de ikke hadde vært der. »

Hilsen

MAMMAEN TIL FILIP

HVORDAN SKAPES EN SYKEHUSKLOVN?

I 2019 ble sju dyktige skuespillere plukket ut til å delta i et opplæringsløp over to år.

For å bli sykehusklovner kreves det at klovnen har en spesiell lydhørhet, nysgjerrighet og åpenhet ovenfor menneskene og miljøet den møter. Derfor setter vi høyt å spesialisere den

kommuniserende klovnen og gi en grundig utdannelse der sykehusklovning er et eget kunstnerisk uttrykk og fag.

I første undervisningsmodul utforsker og arbeider skuespilleren med det å gjenkjenne sin egen klovnedynamikk. Denne består av egne karaktertrekk med individuelt kroppslig språk og rytmer, og klovnen implementerer det den liker å gjøre, eller er flink til.

For å finne sin egen genuine klovner, utforsker skuespilleren klovners pust, stemme, egenskaper

og følelser. Sammen med klovners fysiske egenskaper med kroppslig språk, skapes et lekent, poetisk univers. Vi bruker sanselige, rytmiske, musikalske og emosjonelle øvelser blandet med mye teatralisk lek for at de nye klovnerne skal utvikle teknikker for å kunne jobbe i ukjente omstendigheter og situasjoner.

En sykehusklovner har en fargerik palett av følelser, klovnen kan være sårbar samtidig som den kan være en dyktig idiot. Sykehusklovnen elsker å stå i den «gylne feilen», det er herfra følelser og temaer oppstår og bringer kommunikasjon til og fra publikum. En sykehusklovner vil klovne med «hjerte på nesen» for sitt publikum, ansatte og sin klovnerpartner. I opplæringen trenes klovnen i tilnærmingen til barnet sett i lys av aldersgrupper, behov og situasjoner. Ut fra dette forandrer klovnen sin rytme, tempo, alder, følelsesregister, status og fysisk tilnærming til barn og deres familier.

Sykehusklovnerne etterstreber alltid å arbeide innenfor en trygg ramme for barnet, sett i lys av den situasjonen pasienten er i.

Klovnerne går alltid ut i duo. Klovnerduoen jobber under mottoet «Min partner er min bestevenn». En klovner i spill kan være irritert, sur eller gretten på den andre, for dette gjenspeiler livet, mens pasienten vet at klovnerne egentlig er bestevenner.

I andre situasjoner prøver én av klovnerne å bestemme over den andre, og andre ganger igjen, føler én av klovnerne seg mye smartere enn den andre.

Dette tilfører mye lek i klovnerduoen og skaper gode scenarier. Ofte gjenspeiler sykehusklovnen barnets egne følelser, og tar hele tiden inn impulser og lytter til pasientens behov i leken.

Noe av det magiske er det uforutsigbare og spennende som oppstår i klovnermøtene. Derfor setter ikke sykehusklovnerne opp «klovnernumre» eller innøvde rutiner for publikummet sitt. Gjennom en åpen, lyttende og lydhør tilstedeværelse, legger klovnen til rette for et trygt rom der fantasi og et stort spekter av lek, følelser, latter og samhörighet kan få utløp.

FREYA STANG

Prosjektleder rekruttering og opplæring

LEVANGER SYKEHUS – NUMMER 17 I REKKEN

Hilde Sundal er seksjonsleder på Levanger sykehus og en av ildsjelene for å få Sykehusklovnerne dit. Her forteller hun om hvordan det gikk til at Levanger ble sykehus nr. 17 for Sykehusklovnerne.

«Alle her har hørt og lest mye om Sykehusklovnerne men vi tenkte at dette var nok bare et tilbud til de store regionsykehusene. Vi har hatt en sykepleier som hadde en liten stilling som trivselskoordinator i avdelingen, han tok også gjerne på seg en klovnerdrakt eller Mikke Mus-drakt ved forskjellige anledninger, og vi så alle hvor effektivt disse øyeblikkene er for barn og pårørende.

Høsten 2019 fikk vi en pengegave fra Frol Sanitetsforening og fra en barnehage som ønsket at pengene skulle gå til Sykehusklovnerne. Jeg tok kontakt og fikk raskt et positivt svar.

Med økonomisk støtte fra Barnekreftforeningen i Trøndelag fikk vi nok til å kunne gå inn i en avtale med Sykehusklovnerne om fast besøk fra 2020. Oppstart på Levanger var fra

november, da som en prøve, og fra 2020 har vi fast avtale på to besøk i måneden. Vi ser at sykehusklovnerne gjør noe med stemningen i avdelingen, både blant pasienter og pårørende men også blant personalet. Personalet gleder seg nå til hver dag dere kommer!

Spesielt viktig er det jo for barna, at de kan få positive øyeblikk, fine episoder de husker godt etter et sykehusopphold. >>

HILDE SUNDAL

Seksjonsleder barne- og ungdomsposten Sykehuset Levanger

SPECIALSYKEPLEIER CAMILLA: «VI ØNSKER OSS FLERE SYKEHUSKLOVNER!»

Spesialsykepleier Camilla Karlsen har vært ansatt i Avansert hjemmesykehus for barn på Ullevål siden før de første sykehusklovnene tok sine forsiktige skritt i korridorene i 1999, og hun er med i styringsgruppa for palliasjonsprosjektet. Vi tok en prat med Camilla for å få innsyn i en sykepleiers blikk på Sykehusklovnenes funksjon og arbeid på sykehuset.

– Hva tenker du er det viktigste Sykehusklovnene kan bidra med?

– Dere gjør jo en forskjell! Dere mobiliserer krefter hos barnet, og får fram det hverdagslige. Som sykehusklovn Elisabeth sier, «hverdagen banker på». Jeg synes det er så utrolig fint sagt, så herlig!, sier Camilla begeistret.

– Det å bygge barnets krefter, normalisere hverdagen, som kan være veldig vond, det er noe vi ser er viktig. Hverdagen for barn i behandling kan være full av vonde prosedyrer. Det ikke å få lov å være hjemme, det å være så atskilt fra resten av verden er tøft for et barn. Dere bidrar ved å bringe livskvalitet som barnet trenger, inn i hverdagen.

– Hva tror du sykehusklovnene kan tilføre barnet, hva kan møtet bety?

Camilla tenker seg litt om. – I møtet med dere kan barnet få lov å trekke seg litt tilbake, fra det syke, fra det som er vanskelig, og dere kan spille på det de mestrer. Selv om de er veldig syke, så glemmer de ikke leken. Man blir tatt med inn i en fantasiverden som blir slik barnet skaper den, slik barnet bestemmer. Dette kan ha en terapeutisk effekt, sier Camilla.

– Hva med barna som er i hjemmesykehus?

– Jeg er opptatt av at dette skal være et tilbud til alle. Det skal ikke sorteres! Hjemmesykehus er en del av sykehuset og barna her skal ha det samme tilbudet som de som

er innlagt. Dette opptar åpenbart Camilla, hun snakker tydelig, og med trykk på viktige ord.

– Mange barn har dårlig immunforsvar, de er så syke at de ikke kan gå i barnehagen, de kan ikke gå på skolen. Det er flott at de kan være mye hjemme i en trygg og god setting, men de trenger også ekstra glede i hverdagen. Derfor er tilbudet om sykehusklovn superviktig, også for disse, sier hun engasjert.

– Hvordan opplever du som sykepleier å ha klovner rundt deg?

– Noen ganger kan det være vanskelig å være sykepleier i en setting med dere til stede, men har vi lært opp gjennom årene at vi skal bare la dere holde på, la det skje naturlig. Det er heldigvis ikke forventet at vi skal ta del i det dere gjør i møtet med pasienten, men faller det seg naturlig for min del, kan jeg spille med, sier Camilla med et smil om munnen.

– Det er så viktig det at vi utfyller hverandre når barn er syke, fortsetter hun. – Barn og familier er avhengig av oss alle. Vi er avhengige av å jobbe tverrfaglig og slippe hverandre til for at familien skal få det beste vi kan gi.

Hvordan ser du på Sykehusklovnene som en profesjonsgruppe på sykehuset?

– Jeg opplever dere som svært profesjonelle og jeg har veldig respekt for deres yrke. Det jeg ser, er at dere ofte kommer uanmeldt, men jeg opplever at dere er ekstremt proffe på å «tune» dere inn på barna, og trekker dere unna dersom det ikke fungerer. Dere vet veldig godt hva dere driver med.

– Er klovnene kjent i gangene på Ullevål?

Det er kanskje ikke så åpenbart for folk som ikke vet hvordan det er å ha syke barn, å forstå den forskjellen dere faktisk gjør, men jeg ser jo her hos oss hvordan leger og sykepleiere virkelig bare heier dere frem, som bare det, sier Camilla. – Så svaret er ja, dere er godt kjent i gangene her på sykehuset, smiler hun.

Jeg synes klovnene er alt for lite her på Ullevål! Vi må ha dere mer tilstede i sykehushverdagen, én dag i uka er alt for lite!

– Er det noe annet du har lyst til å tilføye helt på tampen?

Camilla blir alvorlig og forteller. – De som ikke ser hvor viktig klovnene er for barn og familier, de klarer ikke å se den helhetlige siden. Det er å ta vare på alle sider av en familie. Det har heldigvis blitt en økt forståelse av at man må se på mer enn bare sykdommen. Først da tenker man på barnas beste!, sier hun med inderlighet i stemmen.

– Det er helhet, vi skal gjøre det vi kan for å dekke alle behovene, ikke bare kurere, eller behandle sykdommen. Hvis man sitter igjen med flere traumer etter en behandling, er det ikke bra, dette kan følge barna resten av livet.

Camilla avslutter med å si, – Sykehusklovnene kan bidra til å dempe traumer. Kan vi sammen sørge for at barna og familiene også kan ta med seg gode opplevelser og minner fra sykehuset, er det det beste for alle. Derfor trenger vi også Sykehusklovnene som en del av barns behandling.

VÅRE SPESIALPROGRAMMER

Prosedyrebestand

Med midler fra Den Norske Frimurerorden har vi i 2019 gjennomført et prosedyreprosjekt som omfattet sykehusene Haukeland og Rikshospitalet. Ved Haukeland har klovnene i prosedyreteamet samarbeidet med kirurg Birgitta Ivarsen om fjerninga av tape og bandasjer etter hypospadioperasjon.

Ved Rikshospitalet har samarbeidet vært med anestesilege Guro Grindheim, samt et fast team sykepleiere fra Kirurgisk avdeling for barn. Klovneteamet har fulgt pasienter til innledning til narkose før undersøkelser som MR og hjertekateterisering. Hovedformålet med prosjektet har vært å bedre barns opplevelse av prosedyrer ved å bidra til mindre bruk av tvang og beroligende

midler. Det ser ut til at vi har oppnådd det vi ønsket. Tilbakemeldingene fra Haukeland er at beroligende midler og/eller holde barnet i ro er byttet ut med klovnenes tilstedeværelse.

De etablerte prosedyresamarbeidene videreføres i 2020 og utvides til å gjelde flere poster og flere prosedyrer på sykehusene. Forståelsen og interessen for arbeidet har økt hos helsepersonell. Resultater av studien forventes å foreligge i 2020.

På St. Olavs har «Botoxprogrammet», der klovnene er med når pasienter med CP får injisert Botox inn i muskler for å dempe spasmer, blitt videreført og utviklet. Gjennom prosjektet har vi utviklet både vår egen kompetanse og det tverrfaglige samarbeidet. Vi har etablert en 3-trinnsmetode for alle prosedyresamarbeid som tar for seg kommunikasjon med helsepersonell og interaksjon med pasient og pårørende før, under og etter prosedyren.

Etterspørselen etter bistand til ikke planlagte prosedyrer som f.eks blodprøvetaking, sårstell mm., har økt på sykehus vi er til stede.

«Sov godt»

Vi har lenge fått spørsmål fra både barn, foreldre og sykehuspersonell om vi kan komme på besøk til andre tider enn på dagtid. På kvelden stilner aktiviteten på sykehuset, og det er lite ikke-medisinsk aktivitet på kveldstid for barna. Noen barn kjeder seg, noen lengter hjem. Andre gruer seg til dagen etter. Da kan det være vanskelig å få sove.

Sykehusklovnene satte derfor høsten 2019 i gang et pilotprosjekt «Sov godt», for å se på hvordan vi kan sørge for at enda flere barn får tilbud om kvalifisert og helsefremmende klovning – også på kveldstid.

Hjemmebesøk

I samarbeid med Avansert hjemmesykehus for barn kom palliasjonsprosjekt del II i Trondheim, Bergen og Oslo, godt i gang i 2019. Med økonomisk støtte fra Helsedirektoratet er vi med på å styrke det helhetlige tilbudet innen barnepalliasjon i Norge. Hovedmålet er å støtte både pasient, pårørende og palliative team/helsepersonell gjennom vår tilstedeværelse hjemme hos pasienten og å gi faglige innspill på dette feltet.

I regjeringens Nasjonal helse- og sykehusplan for 2020-2023, fremgår det at det er et økende antall barn som får sin medisinske

behandling hjemme. For å kunne imøtekomme disse pasientene, styrker vi nå vår kompetanse innen mobil klovning.

Avansert hjemmesykehus for barn er en viktig samarbeidspartner som hjelper oss med å nå ut til de som befinner seg andre steder enn sykehus, det være seg hjemme eller på institusjon.

Vi fortsetter spesialiseringen innen barnepalliasjon, slik at vi i økende grad kan være med å øke livsgnisten og stimulere til fantasi og lek der helsepersonell mener at barnet og dens pårørende har behov for oss.

Kjære Sykehusklovnene!

Dere er en inspirasjon for små og store, syke og friske i vårt lange land. All ære til dere for arbeidet dere gjør! Inspirasjonen deres har også nådd vårt lille hjem på sørlandskysten. Vi har ei jente på 9 år som har hatt sine utfordringer i små eller lengre perioder, med sykdommer siden hun var 10 mnd. gammel. Vi har og ei eldre jente på 11 år som har vært frisk som en fisk så lenge hun har levd. 11-åringen har et stort hjerte for lillesøsteren sin, og ved forrige sykdom var 11-åringen sykehusklovn for sin lillesøster. Med både innlevelse, kjærlighet, vitser og rariteter ble underholdningsverdien så stor at vi lo like godt alle sammen. Så igjen; tusen takk for inspirasjonen dere sender ut på kryss og tvers! Det er ikke bare de innlagte som har glede av dere!

Mvh Renate Paulsen

TAKK TIL VÅRE ENGASJERTE BIDRAGSYTERE

Sykehusklovnene finansieres av innsamlede midler, vi har ingen fast, offentlig støtte. Både private givere, bedrifter, ideelle organisasjoner og stiftelser bidrar med donasjoner, gaver og andre former for økonomisk støtte. Til sammen i 2019 kom det inn vel. 28,5 mill. kroner. Dette setter oss i stand til å rekruttere og lære opp flere klovner, og å utvide vårt tilbud på noen av sykehusene.

Private givere bidro med nesten 8 mill. Barnehager, skoler og idrettsforeninger har hatt arrangementer som kunstkafé, løpestafetter, basar m.m. til inntekt for Sykehusklovnene og gått sammen om å samle inn midler. Flere av organisasjonene har gitt oss midler i flere år, og Lion's har vært en trofast støttespiller gjennom flere lokallag. Særlig engasjert er Lion's Lørenskog Øst som har hatt lørdagslotteri på Metrosenteret i en årrekke, til inntekt for Sykehusklovnene på Ahus. I sum fikk vi inn ca. 2, 5 mill. fra foreninger og andre frivillige organisasjoner.

Vi har søkt og fått gavemidler fra bl.a. Gjensidigestiftelsen, Kulturdepartementets gaveforsterkningsordning, Hartmanns familiefond

og Antonstiftelsen. Sykehusklovnene mottok 1,9 mill. av Gjensidigestiftelsen for perioden 2019 og 2020 til klovnebesøk i Tromsø, Trondheim, Ålesund, Haugesund, Kristiansand, Skien, Tønsberg, Spesialsykehuset for epilepsi og Sunnaas.

SK mottok 0,7 mill. fra Helsedirektoratet til «Bredere feltutprøving og samarbeid med eksisterende tilbud til palliative barne- og ungdomspasienter». Og ikke minst fikk vi 1 mill. fra Den Norske Frimurerordenen, til gjennomføring av prosedyreprosjektet i samarbeid med Oslo og Haukeland universitetssykehus. Til sammen fikk vi 3 mill. i søknadsmidler fra legater og fond i 2019.

Næringslivet er også en viktig støttespiller. I 2019 merket vi en markant økning av at ansatte gir bort julegaven sin til et godt formål. Det kom inn nesten 5 mill. i enkeltbidrag fra bedrifter, det er ny rekord. Sykehusklovnene har også noen faste gode samarbeidspartnere som bidrar over tid med betydelige midler, og noen ganger også med gratis tjenester. Våre aller viktigste støttespillere er Kremmerhuset og Orkla Helse som er hoved-

samarbeidspartnere. Men vi har også betydelig bidrag og gratis rådgivning fra både EY og Arntzen de Besche. Vi er også svært takknemlige for alle gratis overnattinger, leiebil, trykkeritjenester og telefoner. Slik kan mest mulig av midlene gå direkte til formålet. Faste næringslivsavtaler bidro med 2,7 mill. i direkte støtte.

Av offentlige støtteordninger får Sykehusklovnene momsrefusjon og gaveforsterkningsmidler. Det som gleder oss stort, er den positive økningen av grasrotmidler som nå er på hele 2,4 mill. Vi er rørt over at så mange som tipper ønsker å gi grasrotandelen til vårt arbeid. Sykehusene bidrar med en mindre egenandel som til sammen utgjør 1,8 mill., og som dekker ca. 10% av den faktiske kostnaden på hvert sykehus. I sum fortsetter Sykehusklovnene den positive utviklingen, og det setter oss i stand til å åpne tilbud på nye sykehus, utvide samarbeidet med de sykehusene vi er på, og ikke minst rekruttere og lære opp sykehusklovner som ivaretar barn og unge, og deres pårørende på beste måte.

En hjertelig TAKK til alle som har valgt å heie på oss med godord og penger, uten det hadde ingenting av det du kan lese om i årsrapporten vært mulig.

NOEN AV VÅRE ILDSJELER

Sykehusklovnene har mange dedikerte innsamlere, og det er stor fantasi og engasjement når det gjelder hvordan samle inn til oss. Her er et lite utvalg, noen nevnt, ingen glemt. Disse er blant de som samlet inn på forskjellig vis til SK.

- Birkensyklarne, fire glade menn som syklet Birken og lagde moro i løypa
- Åsnes Expedition Amundsen med Nicolai og Andrew som gjennomførte Norges tøffeste skirenn og samlet inn til Sykehusklovnene
- På tur for Sykehusklovnene, bilentusiasten Even har flere biltreff gjennom sesongen der han samler inn til Sykehusklovnene
- Klokkeriet – feiret 55 000 medlemmer med donasjon
- EHB motorsport ved Eirik – 18-åringen som gir en andel av sine sponsorinntekter på motorsport til Sykehusklovnene
- Mote med Mening, hår- og moteoppvisning til inntekt for Sykehusklovnene
- Barneløpet Askøy Barnefestival
- Emma Hjerteklovn, lager klovnebilder og nett
- Hawkon Rides – Håkon Smeby kjørte Norge på langs med innsamling
- Gruppetreningsdagen som for andre året fikk med treningsentre på én dag til felles trening for alle, der inntektene gikk til SK

Tusen millioner takk!

STYRELEDER HAR ORDET

Sykehusklovnene har gode resultater å vise til på alle viktige områder for organisasjonen.

Aller viktigst er de fine

tilbakemeldingene fra barn på sykehus og familiene deres.

Styret er også glad for gode tilbakemeldinger fra helsepersonell – vi tar stadig skritt i retning av visjonen om at helsefremmende klovning skal være en integrert del av barn og unges behandlingsforløp.

Klovner med kompetanse og engasjement har vært og vil være det viktigste Sykehusklovnene kan bidra med. Aktiviteter for å opprettholde og styrke kompetansen hos de 47 som i dag er aktive klovner, står sentralt.

I tillegg er det gledelig å se at det er stor søkning til det omfattende opplæringsprogrammet det er nødvendig å gjennomføre for å begynne som ny klovner. Fem kandidater er i gang med opplæringen og flere må rekruttere

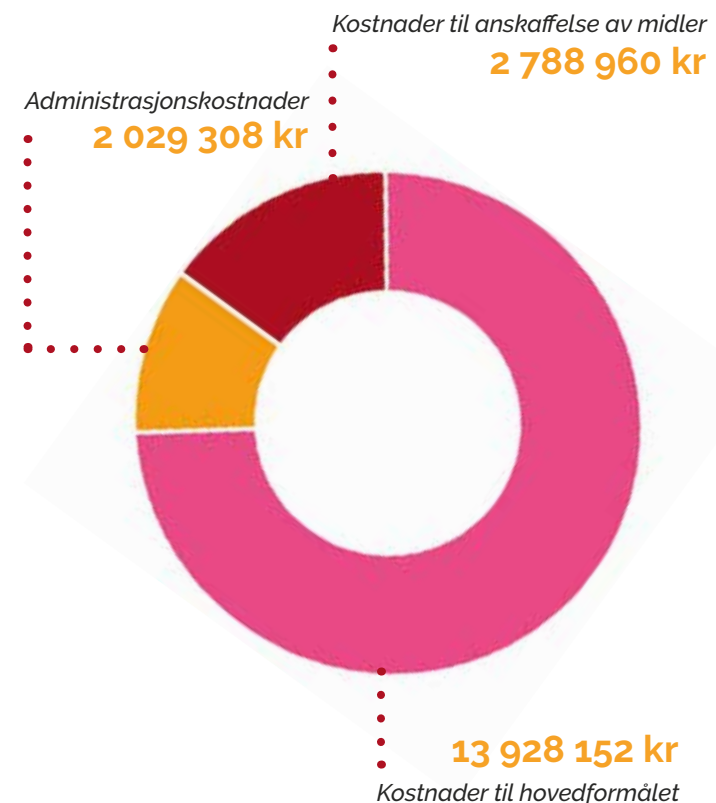
res i årene som kommer. Rekruttering er nødvendig fordi stadig flere sykehus ser behovet for å gi et tilbud om klovning med nødvendig faglig og kunstnerisk tyngde.

Sykehusklovnene er nå til stede på 17 sykehus og vi merker interesse fra nye sykehus. Prosjekter som «Sov godt» og Palliasjonsprosjektet, viser hver på sin måte svært interessante muligheter for å gi bedre opplevelser for barn og unge i en vanskelig situasjon. Prosedyreprosjektet bidrar til det samme, samtidig som det tar sikte på å bidra til bedre effektivitet i sykehuset.

Ikke noe av det som er nevnt over hadde vært mulig uten rause gaver fra enkeltpersoner og bidrag fra samarbeidspartnere. På vegne av barn på sykehus er vi svært takknemlige for alle bidrag.

Styret har avholdt seks styremøter, med fokus på å implementere strategien, etableringen av nøkkeltall og rekruttering av flere sykehusklovner. Styret er også meget fornøyd med det målrettede arbeidet administrasjonen gjør for å videreutvikle organisasjonen i tråd med den strategien som er

Inntektsfordeling

lagt for perioden 2019 – 2024. Vi ser fram til å gi enda flere barn muligheten til å oppleve helsefremmende klovning framover!

ØYVIND ENGH
Styreleder

STYRE OG ADMINISTRASJON

Styret

Styreleder Øyvind Engh

Engh er direktør i Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB), der han har vært siden 2006. Han er siviløkonom og har mye erfaring med ledelse, organisering, strategiutvikling og styring. Før han begynte i NLB har han 18 års fartstid som konsulent med vekt på organisasjonsutvikling og analyser.

Øvrige styremedlemmer

Guro Grindheim

Overlege i barneanestesi ved Rikshospitalet

Liv Tora Gulbrandsen

Prosjektleder for Bokåret 2019

Ida Halvorsen

Kommunikasjonsleder i Nationaltheatret

Katja Brita Lindeberg

Sykehusklovner

Wenche Lyngholm

Tidligere HR-direktør ved Sykehuset Østfold

Julie Solberg

Sykehusklovner

Administrasjonen

Nina Elisabeth Eidem

Daglig leder

Vibeke Lie

Kunstnerisk leder

Øvrige

Anne Berggraf

Kommunikasjonsleder

Eirik Skarsbø/Thomas Lillehagen Røyert

Leder fundraising

Marianne Hardeng Aaberg

Administrasjonskoordinator og prosjektleder

Sykehusklovnene

	Note	2019	2018
AKTIVITETSREGNSKAP			
ANSKAFTEDE MIDLER			
Tilskudd		3 298 232	2 284 273
Innsamlede midler		25 059 843	18 619 164
Salgsinntekter		256 671	155 513
Finans- og investeringsinntekter		76 592	18 288
SUM ANSKAFTEDE MIDLER		28 691 338	21 077 238
FORBRUK AV MIDLER			
Kostnader til anskaffelse av midler		2 742 702	2 371 839
Kostnader til innsamling av midler	6	2 742 702	2 371 839
Sum kostnader til anskaffelse av midler		2 742 702	2 371 839
Kostnader til organisasjonens formål		13 974 410	10 933 671
Klovnebesøk til syke barn		13 974 410	10 933 671
Sum kostnader til organisasjonens formål		13 974 410	10 933 671
Administrasjonskostnader	7	2 025 985	2 372 063
Finanskostnad		3 321	3 449
SUM FORBRUKTE MIDLER		18 746 418	15 681 021
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT		9 944 920	5 396 217
TILLEGG/REDUKSJON FORMÅLSKAPITAL			
Endring i annen egenkapital	4	9 944 920	5 396 217
SUM TILLEGG/REDUKSJON FORMÅLSKAPITAL		9 944 920	5 396 217

Organisasjonsnummer 992 209 054

Sykehusklovnene

	Note	2019	2018
BALANSE 31.12			
EIENDELER			
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kundefordringer		562 540	404 905
Andre kortsiktige fordringer		1 436 821	1 176 894
SUM FORDRINGER		1 999 361	1 581 799
BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	24 646 650	14 960 224
SUM BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.		24 646 650	14 960 224
SUM OMLØPSMIDLER		26 646 011	16 542 023
SUM EIENDELER		26 646 011	16 542 023

Organisasjonsnummer 992 209 054

Sykehusklovnene

	Note	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	4	23 798 727	13 853 807
SUM OPPTJENT EGENKAPITAL		23 798 727	13 853 807
SUM EGENKAPITAL		23 798 727	13 853 807
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		749 116	487 408
Skyldig offentlige avgifter		383 187	382 523
Annen kortsiktig gjeld		1 714 981	1 818 285
SUM KORTSIKTIG GJELD		2 847 284	2 688 216
SUM GJELD		2 847 284	2 688 216
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		26 646 011	16 542 023

Oslo
Styret i Sykehusklovnene

Øyvind Engh
styreleder

Guro Grindheim
styremedlem

Liv Tora Gulbrandsen
styremedlem

Julie Solberg
styremedlem

Wenche Lyngholm
styremedlem

Ida Margrete Halvorsen
styremedlem

Katja Brita Lindeberg
styremedlem

Nina Elisabeth Eidem
daglig leder

Organisasjonsnummer 992 209 054

PENNØ

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Pennø" – sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle dataer og innholdet i dette dokument."

<p>Guro Grindheim Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5998-4-785196 IP: 91.185.xxx.xxx 2020-03-20 17:46:12Z</p>	<p>ØYVIND ENGH Styreleder På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5990-4-2355996 IP: 84.208.xxx.xxx 2020-03-20 17:46:57Z</p>
<p>Julie Solberg Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5999-4-1583840 IP: 84.209.xxx.xxx 2020-03-20 19:22:29Z</p>	<p>Wenche Lyngholm Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5997-4-1806173 IP: 81.167.xxx.xxx 2020-03-21 08:01:02Z</p>
<p>Katja Brita Lindeberg Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5994-4-527655 IP: 178.194.xxx.xxx 2020-03-21 08:34:17Z</p>	<p>Liv Tora Gulbrandsen Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5995-4-1212360 IP: 84.210.xxx.xxx 2020-03-23 13:25:19Z</p>
<p>Ida Margrete Halvorsen Styremedlem På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5999-4-1951754 IP: 85.190.xxx.xxx 2020-03-23 13:34:03Z</p>	<p>Nina Elisabeth Eidem Daglig leder På vegne av: Sykehusklovnene Serienummer: 9578-5998-4-877893 IP: 51.175.xxx.xxx 2020-03-24 06:52:31Z</p>

Dokumentet er signert digitalt, med Pennø.com. Alle digitale signaturdata i dokumentet er sikret og validert av den datamaskinutregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er listet og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd trossjef. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?
Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av Pennø e-signature service <penno@penno.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske bevis som er lokalisert inne i dokumentet, med Pennø validator - <https://penno.com/validate>

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2019

Note 1 – Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Følgende regnskapsprinsipper er anvendt:

Driftsinntekter

Driftsinntektene inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Tilskudd knyttet til prosjekter inntektsføres i samsvar med fremdriften i prosjektet. Mottatte tilskudd som ikke er anvendt avsettes som forpliktelse i balansen.

Omløpsmidler/ Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balanse-dagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. Det er ikke satt av noe for usikre fordringer i 2019.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært noen endring i regnskapsprinsipp i 2019.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2019

Note 2 – Fordeling av kostnader

Kostnadene er klassifisert som kostnader til organisasjonens formål, kostnader til innsamling og administrasjonskostnader. Kostnadene er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. Lønnskostnader er fordelt ut fra hvordan antall årsværk fordeler seg på de ulike aktivitetene. Kostnader til husleie, kontorhold, styrehonorar, revisjons- og regnskapshonorar, juridisk bistand, reisekostnader, kurs og konferanser for administrasjon og styret er i sin helhet klassifisert som administrasjonskostnader.

Fordelingen som ble gjort i 2018 av hvilke konti som skal klassifiseres i de ulike regnskaper linjer er beholdt, med unntak av kompetanseutvikling som er fordelt mellom administrative formål og innsamlingsformål.

Note 3 – Ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte mv

3.1 – Sysselsatte årsværk

Organisasjonen har i 2019 sysselsatt 7,4 årsværk. Antall sysselsatte årsværk var i 2018 7,0.

3.2 – Obligatorisk tjenestepensjon

Sykehusklovnene er pliktig til å tjenestepensjon etter Lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har etablert innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstiller kravene etter loven.

3.3 – Spesifikasjon av lønnskostnad

	2019	2018
Lønninger	4 093 650	3 738 787
Styrehonorar	50 000	100 000
Arbeidsgiveravgift	616 851	567 405
Pensjonskostnader	177 674	154 619
Andre personalkostnader	3 579	2 059
Sum lønnskostnad	4 941 755	4 562 870

3.4 – Spesifikasjon godtgjørelser til daglig leder

	Daglig leder	styret
Lønn	819 126	0
Styrehonorar	0	50 000
Andre godtgjørelser	9 483	0
Sum	728 150	50 000

1) Årlig honorar til styreleder er på kr 50 000. Det ble utegjemt å betale ut i 2017. Kostnaden i 2018 er derfor for to år.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2019

3.5 – Spesifikasjon av honorar til revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2019 utgjør kr 70 259 inkl mva fordelt som følger:

Lovpålagt revisjon	44 009
Andre attestasjonstjenester	15 625
Andre tjenester utenfor revisjon	10 625
70 259	

Note 4 – Egenkapital

	Annén egenkapital
Egenkapital pr 01.01.2019	13 653 807
Disponering årets resultat	9 944 920
Egenkapital pr 31.12.2019	23 798 727

Note 5 – Bundne midler

I posten inngår bundne bankinnskudd med kr 241 949.

Note 6 – Kostnader til innsamling av midler

Kostnadene til innsamling har gått noe opp fra 2018 til 2019 og skyldes at det i 2019 har vært høy aktivitet som har gitt en økning i innsamlende midler fra året før på 8 millioner. Det ble samlet inn over 28,5 millioner, og sett i forhold til innsamlende midler har kostnadene prosentvis vært lavere.

Note 7 – Administrasjonskostnader

	2019	2018
Lønn administrasjon	706 000	994 000
Styrehonorar	50 000	100 000
Leie lokaler	228 379	216 720
Revisjonshonorar	70 259	42 500
Honorar økonomi- og regnskapsansvarlig	612 089	546 531
Andre driftskostnader	359 258	472 312
Sum administrasjonskostnader	2 025 985	2 372 063

1) Årlig honorar til styreleder er på kr 50 000. Det ble utegjemt å betale ut i 2017. Kostnaden i 2018 er derfor for to år.

	2019	2018
Administrasjonsprosent	10,81 %	15,96 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2019

Note 8 – Formåls- og innsamlingsprosent

	2019	2018
Kostnader til formålet	13 974 410	10 933 671
Sum forbrukte midler	18 746 818	15 681 021

Formålsprosent 74,54 % 66,73 %

Innsamlende midler	25 059 843	18 619 164
- kostnader til innsamling av midler	2 742 702	2 371 839

Disponibelt til formålet 22 317 141 16 247 325

Innsamlingsprosent 89,06 % 87,26 %

Formålsprosenten beregnes slik:

$$\frac{\text{Kostnader til formålet}}{\text{Sum forbrukte midler}} \times 100$$

Innsamlingsprosenten beregnes slik:

$$\frac{\text{Innsamlende midler} - \text{kostnader til innsamling}}{\text{Innsamlende midler}} \times 100$$

Note 9 – Kostnader etter art

	2019	2018
Lønnskostnader	4 941 755	4 562 870
Andre driftskostnader	13 801 342	11 114 702
Sum driftskostnader	18 743 097	15 677 572

Note 10 – Nærstående parter

Det har i 2019 ikke vært transaksjoner med nærstående parter, her avgrenset til daglig leder og styret.

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøtet i Sykehusklovnene

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Sykehusklovnene.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2019
- Aktivitetsregnskap for 2019
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsrapporten (men inkluderer ikke regnskapet og vår revisjonsberetning til regnskapet), som vi innhentet for datoen for denne revisjonsberetningen, og årsrapporten, som forventes å bli gjort tilgjengelig for oss etter denne datoen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon identifisert ovenfor med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi, på bakgrunn av arbeidet vi har utført på annen informasjon som vi har innhentet for datoen på revisjonsberetningen, konkluderer med at disse andre opplysningene inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å uttale oss om dette. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Dersom vi ved gjennomlesing av årsrapporten konkluderer med at rapporten inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å kommunisere forholdet til styret.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

BDO AS

Norunn Byrkjeland
 statsautorisert revisor
 (elektronisk signert)

